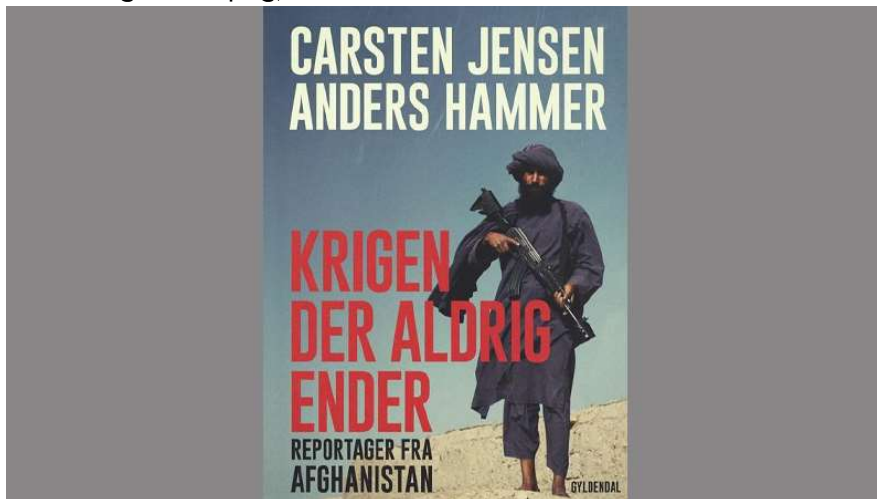

Operationer

Krigen der aldrig ender – reportager fra Afghanistan

(<https://server18.chosting.dk/~krigsvid/application/files/9915/7340/2457/Krigen-der-aldrig-ender.png>)

(<https://server18.chosting.dk/~krigsvid/application/files/9915/7340/2457/Krigen-der-aldrig-ender.png>)

()

Forfattere: Carsten Jensen og Anders Hammer

Forlag: Gyldendal (udgivet 27. oktober 2016)

Diverse: 336 sider; illustreret; 299,95 kr.

Anmelder: Dea Andersen

I *'Krigen der aldrig ender – reportager fra Afghanistan'* har forfatteren og journalisten Carsten Jensen allieret sig med den norske dokumentarist Anders Hammer. Sammen rejste de til Afghanistan af to omgange – april-maj 2013 og maj 2016 – for at finde svar på, hvad interventionen i 2001 betød for Afghanistan, og hvor landet befinder sig i dag.

De er begge kendt for utrætteligt at forsøge at rejse en debat om de krige, Vesten engagerer sig i. Carsten Jensen har markeret sig på sin særdeles kritiske tilgang til dansk krigsdeltagelse. (Jensens roman, *'Den første sten'*, om krigen i Afghanistan er tidligere anmeldt på Krigsvidenskab.

I forordet til bogen skriver Jensen, at han genkendte krigskritikken i Anders Hammers bog *'Drømmekrigen'* fra 2010, og at det var dét, der fik ham til at skrive til Hammer for at skabe et samarbejde. Det er da også tydeligt gennem bogen, at der ikke ledes så ihærdigt efter lyspunkterne, men nærmere skyggesiderne og forfaldet.

Bogen består af reportager som Jensen og Hammer dels har skrevet hver for sig, dels har skrevet sammen. Hammer rejste for eksempel alene til Fayab-provinsen, hvor de norske tropper var udsendt. Hammer demonstrerer ved flere lejligheder, at han besidder et stort kendskab til Afghanistan og har opbygget et stort personligt netværk efter at have boet i Kabul fra 2007 til 2012. (Hans seneste dokumentarfilm fra 2016, *'Talibanistan'*, stiller i øvrigt skarpt på forskellige dele af Taliban-bevægelsen og hvorfor de kæmper. Den kan ses på NRK og kan klart anbefales). Hammers fotografier fra Afghanistan udgør en tredjedel af bogens sider og sammen med bogens layout i det afghanske flags farver gør de stærke billeder det til en virkelig flot og indbydende bog.

Jensen og Hammer kommer vidt omkring og taler med mennesker fra bemærkelsesværdigt mange dele af Afghanistan. Opiumsbønder i Helmand, der betaler skat til Taliban. Den kvindelige *'Afghan Local Police'* kommandant i udkanten af Lashkar Gar, som benytter sig af børnesoldater. Militslederen i Kunduz, der har skiftet side mellem Taliban og den afghanske regering som magtens vinde nu engang blæser. Krigsherren, der fortæller dem, at "hvis det ikke var, fordi I var udenlandske journalister, ville jeg få jer slået ihjel" (s. 41).

De enkelte højt uddannede kvinder i Kandahar, der kæmper for kvinders rettigheder gennem provinsrådet og skaber arbejde for flere hundrede syersker. Sammenfatningen på kapitlet om kvinderne i Kandahar er imidlertid, at størstedelen af dem lever på "bunden af den afgrund, som endeløs krig og et dybt siddende kvindehad har skubbet dem ned i, og hvorfra vi på trods alle løfter ikke har trukket dem op" (s. 91).

Jensen og Hammer kommer dog ikke ind på, at de få kvinder, der opbygger virksomheder og sidder i provinsrådet, nok aldrig var kommet til det, hvis Taliban-regimet stadig var ved magten.

En stammeleder i Nagarhar provinsen fortæller dem, at der ville have været fred i Afghanistan i dag, hvis amerikanerne havde lyttet til hans råd i 2001: Ræk hånden ud til Taliban. I Kunar kommer de to reportere frem til, at der er to versioner af alting. Her bliver de

præsenteret for modstridende forklaringer fra landsbybeboere og distriktsguvernøren om hvorvidt, der var talibanere til stede i et hus, der blev bombet af amerikanerne. 12 børn blev angiveligt dræbt i angrebet. Her vender Jensen og Hammer tilbage til stammelederens udsagn om, at "alt dette kunne være undgået", hvis blot amerikanerne havde lavet en aftale med Taliban i 2001. De glemmer dog, at der nok også er to versioner af den sag.

Bogen forsøger at gøre status på, hvad der er kommet ud af indsatserne i de to provinser, hvor danske og norske soldater var udsendt – set fra afghanernes synspunkt. I Faryab formåede nordmændene ikke at nedkæmpe oprøret, og sikkerheden blev forværret efter de trak sig ud.

I Helmand vajer Talibans hvide flag i "åbenlys triumf over en krig, der er vundet" (s. 194) – hvilket dog kan undre én, når der jo er tale om en krig, der aldrig ender ifølge bogens titel. Jensen og Hammer gik også i sporet af de fem milliarder danske genopbygningsmidler til skoler, hospitaler og en retsbygning i Helmand. De hævder, at det hele, på nær et par enkelte skoler, er fejlet. Fiaskoen i Afghanistan skyldes ifølge dem en "total mangel på sammenhængende strategisk perspektiv" (s. 329): Alliancen med krigsherrerne i nord prædestinerede den fejlslagne afghanske stat og betød, at krigen blev en evighedskrig, da man opgav at forstå drivkraften bag oprøret.

Sprogligt er bogen yderst velskrevet. Som når Carsten Jensen ærligt fortæller om, at han aldrig rigtig har følt sig tæt på afghanernes liv eller rigtig forstået det liv, de lever. Men at han har delt deres angst for at dø. At det er lettest at tale med de afghanske kvinder om angsten, fordi de indrømmer den åbenlyst. "Med mændene er det anderledes. De rapporterer om andres angst, først og fremmest kvindernes og børnenes. Deres angst er altid øjenvidnets andenhåndsangst. Siger de. Men den er der" (s. 164). *Øjenvidnets andenhåndsangst*. Det er ord, der klinger videre, efter man har læst dem.

'*Krigen der aldrig ender*' er en bog, der på fornem vis tager læseren med ud i Afghanistans provinser langt fra journalistikkens gængse færdselsårer. Desværre går nogle nuancer tabt i iveren på at finde den kritiske journalistiske vinkel. Ifølge Hammer og Jensen har vesten brudt alle løfter om fred og efterladt Afghanistan på fattigdommens og korrupsionens bund. De spørger retorisk til sidst,

om det virkelig er det vi ønsker. Egne fremadrettede løsningsforslag på baggrund af deres indsigt i det afghanske samfund kommer de dog ikke ind på.

